

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ІМ. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції**

**Мукачево
13-14 травня 2021 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «12» травня 2021 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, 13-14 травня 2021 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2021. – 572 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми розвитку сфери обслуговування, туризму та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ФЕНЦИК О.М. Академічна грамотність здобувачів вищої освіти: сутність та шляхи становлення	230
ФЕНЦИК О.М., ДИЯНИЧ М.М. Науково-дослідницька компетентність майбутніх учителів початкової школи: теоретичні засади	232
ФЕНЧАК Л. М. Формування організаційно-управлінської компетентності майбутніх педагогів початкової освіти	234
ФІЛЕ Г.Ф. Основні поняття та завдання релігійного виховання	236
ФІЛЬО В. В., МОЧАН Т. М. Особливості соціалізації дітей в сім'ї	239
ФУЛЕЙ А.Ю., МАРКО М.М. Використання пальчикового ігротренінгу в дітей дошкільного віку	241
ФУРДЕЛА А. Т., ХОМА О. М. Методи навчання грамоти в першому класі	243
ХИМИНЕЦЬ К.І., ЧЕКАН О.І. Особливості використання комп'ютерних технологій у логопедичній роботі	245
ХОМА О. М., МАКАРА Ж. М. Сучасні підходи до форм читання в початковій школі .	248
ХРИПТА А. М., ТОМАШЕВСЬКА М. О. Педагогічне спілкування як форма міжособистісної взаємодії вчителя та учнів	250
ЦІФРЯК Т.М., ЛІБА О.М. Структура методології освітньої діяльності здобувачів вищої освіти	252
ЧЕКАН О.І. Сучасні тенденції досліджень процесів спілкування в ракурсі лінгвістики, психології, психолінгвістики, педагогіки з позицій різних наукових напрямків	254
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., БРИТВАК Р.М. Реформи в дошкільній освіті Закарпаття (друга половина ХХ століття)	257
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., КОБАЛЬ К.І. Інтернатні заклади Закарпаття (друга половина ХХ століття)	259
ЧЕРЕПАНЯ М.Т., ЛОКЕС Б.М. Дошкільна освіта Закарпаття (1919-1938 рр.)	262
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ГУЛАН М. Методи і прийоми формування у дошкільнят діалогічного мовлення	265
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., КОЗАК Л. Музикотерапія в оздоровленні дітей	267
ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ШУБЕРТ М. Технології як засіб розвитку у дітей дошкільного віку інтересу до занять фізичною культурою і спортом	269
ЧУБИРКО К. Я., ЧЕКАН О.І. Сучасні проблеми і тенденції розвитку логопедії як науки	271
ШВАРДАК М.В., ЕРДЕЛІ-ІВАНТО М.Ю. Сутнісна характеристика технології адаптивного управління	275
ШВАРДАК М.В., ЗАВАДСЬКА В.В. Алгоритм реалізації технології антимобінгу в умовах закладу освіти	276
ШВАРДАК М.В., ПОПОВИЧ О.-М.В. Особливості реалізації коучинг-технології в умовах закладу загальної середньої освіти	278
ШЕСТАК А. Ю., ТОМАШЕВСЬКА М.О. Професійні та особистісні якості сучасного педагога	279
ЩЕРБАН Г.В. Формування системи цінностей студентів у процесі професійного навчання	281

РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

АГАПЧУК Б.Ф., КОРОЛОВИЧ О.О. Теоретичні засади професійної підготовки фахівців у закладах вищої освіти України.....	284
---	-----

3. Луцик Д. Идеали сім'ї у творчості класиків педагогічної думки в Україні і сучасна українська сім'я : монографія / Д. Луцик. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2012. – 134 с.

4. Стельмахович М. Г. Педагогіка життя / М. Г. Стельмахович. – К. : Т-во «Знання» Української РСР, 1980. – 48 с. – (Серія VII «Педагогічна»).

5. Сухомлинська О. В. Материнська любов як основа виховання / О. В. Сухомлинська // Початкова школа. – 1993. – № 10. – С. 26–28.

УДК 373.2.091.313 (043.2)

ФУЛЕЙ А.Ю., МАРКО М.М.,
Мукачівський державний університет

ВИКОРИСТАННЯ ПАЛЬЧИКОВОГО ІГРОТРЕНІНГУ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Інтеграція України в європейське освітнє співтовариство зумовила глибоке реформування системи освіти у напрямі індивідуалізації освітнього процесу, неперервності освіти та варіантності навчальних планів і освітніх програм, їх переорієнтації на пріоритетний розвиток особистості та створення для цього відповідних умов з боку суспільства. Відтак, актуалізується проблема впровадження інноваційних методик навчання, зокрема навчально-ігрових технологій, які дозволяють докорінно змінити методологію, надати нової якості організації та здійсненню освітнього процесу в закладах дошкільної освіти.

Зупинимось детальніше на інноваційній технології «Пальчиковий ігротренінг». Суть методики полягає в тісному зв'язку розвитку м'язів руки дитини з розвитком її мовлення та мислення. Технологія «Пальчиковий ігротренінг» знайомить дітей з різноманітними пальчиковими іграми та вправами, пальчиковою гімнастикою, логоритмікою, кінезіологічними вправами, іграми з сипучими, шнурівками, прищіпками, гудзиками, дрібними предметами та ін. [1, с.134].

Ігри з пальчиками розвивають мозок дитини, мову, творчі здібності, уяву. Прості рухи допомагають прибрати напруження не тільки з самих рук, але й розслабити м'язи всього тіла. Вони здатні покращити вимову багатьох звуків. Загалом, чим краще працюють пальці і вся кисть, тим краще дитина розмовляє. Пальчикові ігри – не єдиний засіб розвитку дрібної моторики рук дитини, але пальчикові ігри мають значну перевагу: дитина засвоює їх в процесі живого і емоційно-насиченого спілкування з дорослим. Пальчикові ігри та вправи – унікальний засіб для розвитку дрібної моторики і мови дитини в їх єдності і взаємозв'язку.

Пальчиковий ігротренінг з використанням підручного матеріалу є ефективним засобом розвитку таких функцій:

– корекції мовлення дітей (в головному мозку людини центри, відповідальні за мову і рухи пальців рук, розташовані дуже близько;

стимулюючи дрібну моторику і активізуючи тим самим відповідні відділи мозку, ми активізуємо і сусідні зони, що відповідають за мову);

– тактильної чутливості і складнокоординованих рухів пальців і кистей рук (вправи з перекочуванням олівця, викладання візерунка з намистин);

– просторово-образне мислення і творчі здібності (мова і мислення тісно пов'язані між собою, словесно-логічне мислення дітей з мовним недорозвиненням трохи нижче вікової норми).

На сьогоднішній день відомо, що на початковому етапі життя саме дрібна моторика відображає те, як розвивається дитина, свідчить про його інтелектуальні здібності. Діти з погано розвинутою ручною моторикою незграбно тримають ложку, олівець, ручку, не можуть застібати гудзики, шнурувати черевики. Їм буває важко зібрати деталі конструктора, що розсипалися, працювати з пазлами, паличками для рахування, мозаїкою. Вони відмовляються від улюблених іншими дітьми ліплення і аплікації, не встигають за дітьми на заняттях. Руки – як тонкий інструмент, «настроюються» вони протягом тривалого часу. Тому починати роботу з розвитку рухів рук дитини потрібно з раннього віку. Адже дитина у ранньому віці, має величезний потенціал для формування майбутньої особистості, зокрема її інтелектуального розвитку.

Упровадження технології «Пальчиковий ігротренінг», як одної з форм інтегрованого підходу у навчанні дітей раннього та дошкільного віку сприяє розширенню соціально-пізнавального досвіду дітей, інтенсивному розвитку когнітивних процесів; формуванню допитливості, активного мовлення та фізичного розвитку, сприяє становленню особистості в суспільних відносинах і в цілому забезпечує дошкільну зрілість [2, с.129].

Робота з розвитку дрібної моторики повинна проводитись регулярно, адже саме тоді буде досягнутий вагомий ефект від цих спеціальних вправ. Завдання з розвитку рухів пальців рук повинні приносити дитині радість, не повинні викликати перевтомлення. Велике значення в цих іграх-вправах має текст. Він має бути веселим, доступним для дітей даного віку. Необхідно пояснювати значення тих чи інших рухів чи положень пальців, зацікавлювати дітей у виконанні цих рухів, створювати сприятливий емоційний настрій [3].

Рівень розвитку дрібної моторики – один із показників готовності до шкільного навчання. Дитина, яка має високий рівень розвитку дрібної моторики, уміє логічно мислити, у неї достатньо розвиненні пам'ять, увага, зв'язне мовлення. Недостатній розвиток дрібної моторики призводить до негативного ставлення до навчання. Саме тому робота з розвитку дрібної моторики повинна починатися задовго до вступу до школи [4].

Тільки за допомогою всебічної, регулярної, методично грамотної роботи педагога дошкільного закладу можна досягти найбільшого ефекту від пальчикового ігротренінгу.

Література

1. Богуш А. М. Луцан Н.І. Мовленнево-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навчально-методичний посібник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2008. 230 с.
2. Яловська О.О. Пальчики дошкільнят: розвиваємо руку – розвиваємо мозок. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 228 с.
3. Тітаренко С., Іванюта Л. Засоби розвитку дрібної моторики у дітей раннього віку. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*. 2014. Вип. 18(1). С. 302-307.
4. Биковець Л. Л. Вплив рухів пальців рук на розумовий та мовленнєвий розвиток дитини дошкільного віку. *Таврійський вісник освіти*. 2012. №2. С. 124–131.

УДК:373.3.091.33:003:81-028.31

ФУРДЕЛА А. Т., ХОМА О. М.,
Мукачівський державний університет

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ГРАМОТИ В ПЕРШОМУ КЛАСІ

Перший клас працює за Концепцією Нової української школи, що передбачає формування ключових компетентностей. Державний стандарт початкової освіти мовно-літературної галузі (2018) спрямований саме на вирішення цього завдання. «Здобувач освіти: взаємодіє з іншими особами усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях; сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її для збагачення власного досвіду; висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримується норм літературної мови; досліджує індивідуальне мовлення для власної мовної творчості, спостерігає за мовними явищами, аналізує їх» [2]. Ці вимоги потребують зміну підходів до організації освітнього процесу. В першу чергу, мова йде про методи навчання. Означене питання в центрі дослідження низки науковців (М. Вашуленко, М. Захарійчук, К. Пономарьова та інші).

Адаптаційно-ігровий період, що визначений для першокласників, вимагає інновацій. Однією із них є інтегроване навчання. «Інтеграція – це процес взаємодії, об'єднання, взаємовпливу, взаємопроникнення, взаємозближення, відновлення єдності двох або більше систем, результатом якого є утворення нової цілісної системи, яка набуває нових властивостей та взаємозв'язків між оновленими елементами системи» [3, с.72]. Інтегроване навчання – це навчання, яке ґрунтується на комплексному підході. Освіта розглядається через призму загальної картини, а не ділиться на окремі дисципліни [там же, с.73]. Відповідно змінюються й методи навчання. Вони повинні відповідати інтегративному підходу, формувати ключові компетентності на основі нових Типових освітніх програм, підручників «Українська мова та читання».

Навчання грамоти в 1 класі відбувається за трьома періодами: добукарним, букварним, післябукварним. Методи навчання добираються відповідно до них. За словами М. Вашуленка, «метод, за яким сучасні

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>